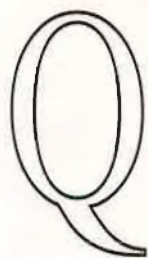

Nana

“Nana és el triomf social de l’entrecuix ben administrat, el cony que paga palaus, carrosses, grans festes i criats amb lliurea, l’alta glòria del ‘cul’ a París, capital d’Europa. Una mena de glòria que no ha tornat mai a repetir-se, o no d’aquella manera, d’ençà del temps de Napoleó III i l’emperatriu Eugènia de Montijo, quan París, ella mateixa, s’inventà que era més que mai la ciutat de la llum.”

Quan l’heroïna, conscient del seu poder i cansada de la mala vida, decideix traure tot el rendiment a la inversió del propi cos, la glòria és fulgurant. “Llavors –escriu Zola– Nana esdevingué una dona *chic*, rendista de l’estupidesa i la brutícia dels mascles. Va ser un llançament brusc i definitiu, una ascensió a la celebritat del món galant, a les follies a cara descoberta, als diners i a les audàcies dubtoses de la bellesa. Va regnar tot d’una entre les de preu més alt. Les seues fotografies s’exhibien a les vitrines, la citaven als diaris. Quan passejava en cotxe pels bulevards, la gentada es girava i pronunciava el seu nom, amb l’emoció d’un poble que saluda la seua sobirana; mentre que ella, familiar, estirada entre robes flotants, somreïa amb un aire alegre, sota la pluja de rinxolets rossos que inundaven el blau enfosquit dels seus ulls i el roig pintat dels llavis. I el prodigi va ser que aquesta noia més aviat grassa, tan maldestra a l’escenari, tan rídicula quan volia fer el paper de dona honesta, representava a la ciutat, sense cap esforç, tots els papers de l’encís i la seducció. Era una gràcia flexible de serp, un *déshabillé* estudiat, com involuntari, d’elegància exquisida, una distinció nerviosa de gata de raça, una aristocràcia del vici, superba, com una revolta, posant el peu sobre París com a senyora i ama amb poder absolut. Ella donava el to, grans dames la imitaven.” Així comença el capítol X de *Nana*, en la meua traducció d’emergència. Així comença la glòria de la cortesana més cèlebre dels temps contemporanis, insigne purament pels propis mèrits naturals, no per ser actriu, espia, model de moda o qualsevol altra qualitat afegida. Nana és sobiranament il·lustre per ser només puta de luxe, *maitresse* de qui més pague, *querida* de lloguer.

Nana és el triomf social de l’entrecuix ben administrat, el cony que paga palaus, carrosses, grans festes i criats amb lliurea, l’alta glòria del *cul* a París, capital d’Europa. Una mena de glòria que no ha tornat mai a repetir-se, o no d’aquella manera, d’ençà del temps de Napoleó III i l’emperatriu Eugènia de Montijo, quan París, ella mateixa, s’inventà que era més que mai la ciutat de la llum. Ara Zola no podria escriure una novel·la com aquella, simplement perquè Nana seria impossible. S’ha acabat, no sé si per sort, el temps de les grans cortesanes

esdevingudes reines de la nit i del dia. Ara mateix, hi ha dones que deuen l’alta fama a l’ús dels atributs naturals, però *sempre* necessiten un complement institucional o pretext formal per la posició que ocupen. Són esposes d’homes de nom cèlebre o poderós –de més d’un, si pot ser– fan programes a la televisió, funden museus, o practiquen alguna activitat en virtut de la qual van eixint a la premsa. Pamela Harriman començà casant-se amb un fill de Winston Churchill, va ser amant de polítics i magistrats, i acabà d’ambaixadora dels Estats Units a París, on va morir fa uns mesos. La premsa americana més seriosa, en les necrologies, la definia com “la gran cortesana del segle XX”. Però arribar a la fortuna i a la fama pels camins del sexe amb càlcul, és una cosa. Una altra és que la fama i la fortuna acompanyen l’èxit públic i exhibit de l’ús del propi entrecuix.

Zola escrivia, en una versió que després va aparèixer una mica censurada: “Tota una societat que es precipita sobre un *cul*. Un avalot darrere d’una gossa, que no està en zel i que es burla dels gossos que la segueixen. El poema dels desigs del mascle, la gran palanca que fa moure el món. Només hi ha el *cul* i la religió.” *Cul*, en francès, és més complet i suggeriu que el nostre “cul”. En temps de Zola, doncs, només hi havia el *cul* i la religió per moure els mascles, i els mascles eren el món. Ara el món és una mica més complicat, hi ha més coses que el mouen (o potser no, i tot són variants dels mateixos temes, qui sap, però això seria matèria d’una altra meditació), i tampoc no és únicament dels mascles, o això pareix de vegades. El *cul* es lloga públicament a les pàgines d’anuncis dels diaris (el *cul* dels homes també, i això és una gran novetat, un progrés moral ben notable), però les cortesanes d’ara només poden aspirar, si no completen l’ofici amb l’art o el matrimoni, a un modest ascens professional. No hi ha cap Nana presidint sopars de nobles, escriptors i polítics en el palau que li paga el seu client més regular, el pobre comte Muffat, camarlenc de la cort. Ni passejant en cotxe descobert com una reina, ni triomfant a les curses de Bois de Boulogne. No hi ha Nana, i no hi ha Aspàsia d’Atenes, ni Taïs d’Alexandria, ni una Montespan o una Pompadour, ni tan sols una discreta favorita del papa Borja com Vannozza Cattanei. S’ha acabat la llarga i gloriosa tradició. I ni em diguen que alguns noms que vostès estan pensant en són l’equivalent actual, perquè no ho són.